

[Alfred Jensen.]

forliget er dette forbeholdt arbejdsgiverne. Om denne bestemmelse i sin tid har været rimelig, er en sag for sig, den er det ikke i dag.

Arbejderne er ikke ret og slet produktionsmidler, der kan behandles som dødt eller som umælende væsener. Det er takket være deres slid og slæb, at der er skabt et moderne produktionsapparat, som de desværre fortsat kun er knyttet til som lønslaver. Selve spørgsmålet om ejendomsretten til produktionsapparatet trænger sig på; herom vidner jo også de diskussioner, der foregår på arbejdspladserne, i fagbevægelsen, og de beslutninger, der er truffet ved adskillige kongresser. Men allerede nu burde arbejderne drages med ind i produktionens tilrettelæggelse, i ledelsen og fordelingen af arbejdet og ved afgørelsen med hensyn til anvendelsen af produktionsresultatet. Samarbejdsudvalg, sommerudflugter og julefrokoster, hvori virksomhedens ledere deltager, og hvortil de yder tilskud, er ikke nok. Det klarer jo slet ikke de problemer, som arbejderne står over for i forbindelse med indførelse af nye tekniske hjælpemidler, rationalisering o. s. v. Hvis man får arbejderne med ind i ledelsen af det daglige, lader dem være med ved afgørelsen af ansættelser og afskedigelser, lader dem få adgang til at se virksomhedernes regnskaber, så vil mange problemer på arbejdspladserne være klaret. Derfor er det nødvendigt, at man sætter ind på netop at få septemberforliget ændret på en sådan måde, at arbejderne får større indflydelse på arbejdsprocessen, større kendskab til, hvordan de økonomiske forhold ligger, og medbestemmelse med hensyn til, hvorledes det, der skabes i virksomhederne, skal anvendes.

Der er ingen tvivl om, at hvis man gik den vej, ville det bidrage til en forenkling af forskellige problemer. Mange af de sager, som den faste voldgiftsret stilles over for, ville aldrig udvikle sig til det omfang, de nu antager, og det vil sige, at antallet af sager ved den faste voldgiftsret under sådanne forhold ville blive begrænset. Ligeledes ville problemerne om løn, arbejdstid, løn under sygdom, almindelig tryghed, blive ordnet på en mere tilfredsstillende måde, end tilfældet nu er. Vi tror ikke, at alle problemer angående løn og arbejdsvilkår

ville blive løst, hvis man ændrede septemberforliget, det er der ikke nogen grund til at tro. Alene de modstående interesser, der er på arbejdspladserne takket være privatejendomsretten til produktionsmidlerne, indebærer jo konfliktstof, indebærer vanskeligheder i henseende til at nå frem til enighed. Hertil kommer den vrangvilje, som arbejdsgiverne lægger for dagen, når arbejdsresultatet skal opgøres og fordeles, idet de har en hang til at udnytte deres privilegium. De organiserer sig jo også for gennem en samlet optræden at kunne hæge om de privilegier, de har, og det er klart, at det vil volde vanskeligheder såvel i det daglige, som når kollektive overenskomster skal behandles.

Derfor vil der selv med en ændring af de arbejdsretlige forhold, som jeg her har nævnt, derved at man fjerner bestemmelsen om arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet, være brug for en instans som den, der er omtalt i forligsmandsloven. Vi er da heller ikke modstandere af, at der findes en sådan instans, vi ønsker blot, at den skal være en mæglende instans, som virkelig skal optræde i mæglerens rolle og søge at finde frem til forslag, der tager hensyn til begge parter ønsker.

Når jeg siger dette, er det, fordi det ikke er mit indtryk, det er ikke arbejdernes indtryk, at forligsmandsinstitutionen arbejder på den måde. Som det hele er bygget op, har jo netop forligsinstitutionen været benyttet til at favorisere den ene part, arbejdsgiverne, og det har man kunnet gøre takket være mulighederne for sammenkædning og takket være de afstemningsregler, der findes i loven; dertil kommer bestemmelsen om de kompetente forsamlingsret til at supplere stemmerne op og på visse områder kvalificeret afstemning.

Det er blevet sagt her af andre ordførere, at parterne kunne spille på udskydelsen. Ja men der har jo i allerhøjeste grad været spillet på netop disse bestemmelser i mæglingsloven og på en sådan måde, at det er faldet ud ikke til arbejdernes, men til arbejdsgivernes gunst. Sådan har reglerne virket indtil dato, og det forslag, der nu foreligger til ændring af mæglingsloven, gør det ikke bedre.

Bestemmelsen om, at forligsmanden kan stille mæglingsforslag om en samlet løsning,